

פרשת ויחי תשפה

כידעון חשמונאים

מלשכת הרב

ויחי יעקב בארץ מצרים, "יעקב אבינו לא מת"

פרשת השבוע עוסקת לכאורה בחיים: "ויחי יעקב בארץ מצרים... ויהי ימי יעקב" "...בראשית פרק מז פסוק כח, אולם, לאמתו של דבר היא עוסקת במוות. היא מתארת את פטירתו של יעקב, את פטירתו של יוסף, ומזכירה את פטירתה של רחל, החנטה ההספד.

תופעה דומה מתרחשת גם בפרשת חיי שרה; על פי שמה היא עוסקת בחייה של שרה אולם בפועל היא עוסקת במיתתה ובקבורתה של שרה. אולם כידוע בכוחו של המוות ללמדנו על משמעות החיים.

מי שמעיין בפרשה לאורכה ולרוחבה, יוכל לשים לב שלמעשה יש בה מעין הנגדה בין שתי תפיסות של מוות וממילא של חיים. במובן זה, הפסוק הפותח את הפרשה מבטא בצורה חדה את המתח בין שתי התפיסות: "ויחי יעקב בארץ מצרים", "זו של יעקב וזו של מצרים".

על פי תרבות מצרים חונטים את הגוף לאחר הפטירה, מתוך תפיסה שהגוף הוא החשוב, ומשמעות המוות היא הפסקה של חיי הגוף שאותו מנסים לשמר. אולם, בפועל ליעקב לא הייתה כל כוונה להיות חנוט באיזה ארון קבורה בפירמידה במצרים או במוזיאון בפאריז, אלא הוא רוצה להיאסף אל אבותיו. לשם הוא רוצה מחובר, כך בחייו וכך גם לאחר מותו. מחובר למוסריותם ליראתם לעבודת ה' שלהם. זו תפיסה אחרת של מוות וממילא של חיים.

חז"ל לעומת זאת קובעים שיעקב אבינו מעולם לא מת: "אמר רבי יוחנן: יעקב אבינו לא מת" ("תענית ה' ע"ב). שואלת על כך הגמרא, כיצד יתכן הרי הפסוקים מציינים במפורש שספדו, חנטו וקברו: "אמר ליה: זוכי בכדי ספדו ספדניא וחנטו חנטייא וקברו קברייא? - אמר ליה: מקרא אני דורש, שנאמר (ירמיהו ל') ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם ה' ואל תחת ישראל כי הנני מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שבים, מקיש הוא לזרעו, מה זרעו בחיים - אף? (הוא בחיים) "שם. (אולם, יש להבין את חידושם של חז"ל, האמנם יעקב אבינו לא מת רק בגלל שזרעו בחיים

ובאמת יש מפרשים שעשו שימוש פרשני-דרשני בשני שמותיו של יעקב, ואכן "יעקב" לא מת, אלא "ישראל" הוא זה שמת שהרי כתוב שחנטו דווקא את ישראל. כך למשל כתב האלשיך בספרו תורת משה: "כי הבחינה ההיא מתה ונסתלקה מיעקב לגמרי וע"כ כל המקום אשר יזכיר מיתה בשם ישראל יכנה אך בבחינת יעקב הוא הגדר אשר היה בו מתחלה לא נסתלק רק גוע כמי שנתעלף שעדיין כל כחות נפשו ורוחו ונשמתו דבקים בו בעצם ע"כ ביעקב לא נאמר רק ויגוע ויאסף ולא כאמור ביצחק ויגוע וימת ויאסף וכו' ועל כן הטיבו אשר דברו יעקב אבינו לא מת שהוא על בחינת יעקב בעת שהיה אבינו בהולידו את בניו שהוא טרם נקרא שמו ישראל) "תורת משה", בראשית מז, כט. (כך גם כתב ר' קלונימוס קלמן אפשטיין בספרו 'מאור ושמש': 'דהנה יעקב אבינו לפעמים נקרא יעקב ולפעמים ישראל זהו לפי מדריגתו כי הנשמה שזכה יעקב אבינו נקרא ישראל ונפש ורוח שלו נקרא יעקב ולפי העת והזמן שהיה אז במדריגה כך נקרא אז בפסוק או יעקב או ישראל עיין במפורשים באריכות והנה איתא בגמרא יעקב אבינו לא מת כו' מה זרעו בחיים אף הוא בחיים כי כל ישראל הם בחינת נפש יעקב אבינו רק מדריגת ישראל זה מת ונסתלק עד שבא משה רבינו ע"ה כידוע מספרי קודש ולזה א"ש דלא כתיב ויקרבו ימי יעקב למות דיעקב אבינו לא מת רק כתיב ויקרבו ימי ישראל למות דזה בחינה הנקרא ישראל כנ"ל זה קרבו למות כנ"ל ודו"ק) "מאור ושמש, בראשית, שם. (ועדיין דרשתם המפתיעה של חז"ל זוקקת עיון והתבוננות

דומני שגם כדי להבין את דרשתם של חז"ל יש לשוב ולהתבונן בתפיסת החיים היהודית. היהדות גורסת שחיים אינם חיי גוף בהכרח. העובדה שזרעו של יעקב ממשיך את דרכו והרעיונות שלו ממשכים להיות רלוונטיים ואפילו מצליחים להרגיז כמות גדולה כל כך של אנשים, מלמדת שעוד אבינו חי

כך גם ניתן ללמוד מהמשך הסוגיה. מקור מדרשי מפורסם שלא תמיד שמים לב להקשר שלו בסוגיית תענית שאת תחילתה ציטטנו לעיל": כי הוּוּ מִפְטָרִי מֵהַדָּדִי, אָמַר לִיָּהּ: לִיבְרַח מִר. אָמַר לִיָּהּ: אֲמַשּׁוּל לָךְ מִשָּׁל, לִמָּה הַדָּבָר דּוּמָה? לְאָדָם שֶׁהֵיָהּ הוֹלֵךְ בַּמַּדְבָּר וְהֵיָהּ רֵעֵב וְעֵיף וְצָמָא, וּמִצָּא אֵילָן שְׁפִירוֹתָיו מִתּוֹקִין וְצִילוֹ נָאָה וְאֵמַת הַמַּיִם עוֹבֵרֶת תַּחְתָּיו. אֲכַל מִפִּירוֹתָיו וְשֵׁתָהּ מִמִּימּוֹ וְיֵשֵׁב בְּצִילוֹ, וְכִשְׁבִּיקֶשׁ לִילָךְ אָמַר: אֵילָן אֵילָן בְּמָה אֲבָרְכֶךָ? אִם אֹמֵר לָךְ שִׁיְהוּ פִירוֹתֶיךָ מִתּוֹקִין - הֲרִי פִירוֹתֶיךָ מִתּוֹקִין, שִׁיְהוּ צִילְךָ נָאָה - הֲרִי צִילְךָ נָאָה, שִׁתְהָא אֵמַת הַמַּיִם עוֹבֵרֶת תַּחְתֶּיךָ - הֲרִי אֵמַת הַמַּיִם עוֹבֵרֶת תַּחְתֶּיךָ. אֲלָא יְהִי רְצוֹן שְׁכָל נְטִיעוֹת שְׁנוֹטְעִין מִמֶּךָ יְהִיו כְּמוֹךָ) "תענית שם)

הברכה הגדולה ביותר שניתן לברך את האילן היא שנטיעות שנוטעים ממנו יהיו כמוהו. ברכה זו נובעת מנקודת מוצא לפיה אדם מרגיש שהוא ממשיך לחיות כאשר נטיעותיו ממשכות את דרכו

כך גם נראה מההפטרה. ההפטרה מספרת לנו על הפגישה האחרונה של דוד לפני מותו עם בנו שלמה. היינו מצפים שבפגישה כזו של שני עמודי עולם יתגלו לנו גילויים גדולים בדומה למה שאנחנו מוצאים בפרשתנו כשיעקב רצה לגלות את הקץ ונסתלקה השכינה והוא מסתפק בברכה שנתן לכל אחד מבניו - פרטים על ייעודו ההיסטורי. כאן אנחנו מוצאים שדוד אומר: "אָנֹכִי הֵלֵךְ בְּדֶרֶךְ כָּל הָאָרֶץ וְחִזַּקְתָּ וְהֵייתָ לְאִישׁ. וְשִׁמְרַתְּ אֶת מִשְׁמֶרֶת ה' אֱלֹהֶיךָ לְלָכֶת בְּדֶרְכֵיךָ לְשֹׁמֵר חֻקֵּיךָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ וְעִדּוֹתֶיךָ וּכְפֹתוֹב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה לְמַעַן תִּשְׁפִּיל אֶת כָּל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה וְאֶת כָּל אֲשֶׁר תִּפְּקֶה נָשָׁם) "מלכים א פרק ב פסוק ב-ג. (לכאורה צוואה יהודית פשוטה, כזו שכל יהודי היה יכול להעביר לצאצאיו

נראה לומר, שבדבריו אלה דוד המלך לימד את כולנו כאן יסוד חשוב מאוד. כידוע האדם לאחר מותו נקרא "עומד" כיוון שאין מוטלות עליו מצוות שיכולות להצטיד אותו קדימה, אולם דוד מלמד אותנו שבכוח הבן לגרום לאב להיות במצב של "אנוכי הולך". בכוח המעשים הטובים של הבן, הנובעים מהחינוך שנטע בו האב, הרי האב

ממשיך להתעלות. מכאן הביטוי "ברא כרעא דאבוה". יעקב זכה להקים שנים עשר שבטי י-ה שהגיעו יחד "למדרגתו של יעקב לפיכך נחשב יעקב כלא מת". מה זרעו בחיים אף הוא בחיים.

באופן הזה ניתן אבקש להסביר את ההבדל המהותי בין שני שמותיו של יעקב, תוך שאני עושה שימוש דרשני בדברי המפרשים שציטטתי לעיל, לפיהם דווקא יעקב לא מת אלא דווקא ישראל. יעקב הוא יעקב העוקב, יעקב שרוכש את הבכורה, שגונב את הברכה, יעקב שבורח, שחוזר, יעקב שתמיד עוקב אחר המדרגה הבאה. ישראל "לעומת זאת הוא ביטוי להצלחה" כי שרית עם אנשים ואלוהים ותוכל.

לנו, צאצאיו הביולוגיים והרוחניים של יעקב, יש את שתי השאיפות: את זו של יעקב ואת זו של ישראל. יש לנו את הטמפרמנט של הרצון להתעלות כל הזמן, וגם את הרצון לחגוג הצלחתו. כי שרית... ותוכל. "יעקב לא מת. הוא אמנם ביקש לישיב בשלווה וכו', 'אולם, צדיקים מסוגו של יעקב הם בבחינה של ילכו מחיל אל חיל. הם תמיד בבחינה של 'הולכים'. אם יש מישהו שמת, זה אולי ישראל, הבחינה של ה'לישיב בשלווה' ולחגוג את ההצלחה, אולם יעקב העוקב והשואף למעלה מעולם לא מת.

זו הבחינה המיוחדת של יעקב, שזכה למה שאברהם ויצחק לא זכו, וזו שאיפתנו הגדולה כהורים: "בְּנֵיךָ בְּשָׁתְלִי יֵצִיטִים סְבִיב לְשִׁלְחָנְךָ" (תהלים פרק קכח פסוק ג).

,יהי רצון שנזכה כולנו לרוות נחת יהודי מכל צאצאנו וצאצאי צאצאנו

.וְרָאָה בְּנֵים לְבְנֵיךָ שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל) "שם, פסוק ו")

חזק חזק ונתחזק.

משולחן המזכירות

עדכוני מזכירות

השבוע הייתה שריפה באחד מבתי התושבים ביישוב, בזכות הגלאי שהתריע, והמטף שהיה בבית השריפה כובתה, ולא נגרם נזק בגוף. אנו רואים שוב, כמה חשובה ההתראה, אנו ממליצים להתקין בכל בית גלאי ולרכוש מטף.

בהמשך נקיים גם הדרכה על שימוש במטפים.

חורף טוב ובטוח

קהילה ותרבות

השבוע ביום רביעי נערכה "סדנת חוסן" סדנא מטעם מרכז חוסן בנימין, הסדנא היתה יצירת יומן ויזואלי. העבירה את הסדנא שירה הלוי.

ביום שני תתקיים סדנת צביעה על קרמיקה גם כן בהנחיית שירה הלוי מנחליאל.

ותיקים בקהילה

בכל שלב בחיינו אנחנו עוברים הכנה ללידה, לג, לכיתה א, תיכון, צבא שרות לאומי ונישואים.

גם לשלב הפרישה חשוב להגיע מוכנים!

בנינו עבדכם, תוכנית עם מיטב המרצים שינגישו לנו את הכלים המשמעותיים ואת הידע הדרוש כדי תפיקו את המירב מאחת מהתקופות הכי יפות בחיינו.

עומדים לצאת לפנסיה, או שפרשתם לאחרונה? זה בדיוק בשבילכם!

קורס הכנה לפרישה | השער לפרק החיים החדש
 הקורס יתקיים במתכונת היברידית | 8 מפגשים, שניים פרונטליים ושישה בזום
 בימי שלישי / רביעי, החל מ- 8.1 ח' טבת

תאריך	מפגש	נושא	מרצה	פלטפורמה*
8.1.25	1	משפחה במעבר על ההזדמנויות והסיכונים שבשלב היציאה לגמלאות	ד"ר אנאבלה שקד	זום
14.1.25	2	לחשב מסלול מחדש יוצאים לדרך חדשה, מה זה אמר?	ענבל מחלב	פרונטלי
29.1.25	3	כלכלה בעת הפרישה רגון המידע הפיננסי וקצבת אזרח ותיק.	טל הרן, פעמונים	זום
5.2.25	4	כלכלה בעת הפרישה החיסכון הפנסיוני שלי, ומקורות הכנסה פרטיים	טל הרן, פעמונים	זום
12.2.25	5	כלכלה בעת הפרישה מספר הקסם, מיסוי וגבולות כלכליים במשפחה	טל הרן, פעמונים	זום
19.2.25	6	אורח חיים בריא תזונה, פעילות גופנית והכרות עם שרותי הרשות	תזונאית אשכול יו"ש, וצוות ותיקים בנימין	פרונטלי
26.2.25	7	הזכויות ששווה להכיר מוקד אזרחים ותיקים, המשרד לשוויון חברתי	המשרד לשוויון חברתי	זום
5.3.25	8	להמשיך ולממש חלומות	אלעד רובינשטיין	זום

*מפגשים פרונטליים יתקיימו בשעה בנימין 18:00-20:00 (אם תהיה הרשמה מספקת נקיים גם במערב בנימין)
 מפגשי הזום יתקיימו בשעות 20:00-21:30

מחיר הקורס: 350 ש"ח ליחיד | 10% הנחה לבן הזוג
 *מתנה במימון נרשמים

במלאת שנה למותו של אהובנו

שלום כתריאל ז"ל

נתכנס לאזכרה ולזיכרון

ביום שני, כ' בטבת תשפ"ה

20.1.2025

14:00 התכנסות בבית הקברות במודיעין

15:30 הגעה לבית הכנסת "נתיב אור שלום" בחשמונאים (בכניסה של בית הספר היסודי)

15:40 חשיפת שלט ההנצחה לזכרו של שלום כתריאל ז"ל

15:45 תפילת מנחה

16:30 סעודת מצווה בבית המשפחה תפילת ערבית

נוקיר את זיכרו ונתחבר מחדש בערגה ובהוקרה, המשפחה

עדכונים :

מועדון חברתי דקלים יתחיל בשבוע הבא קורס גישור ביתי

נוער בוגר (שכבות ט'-י"ב) ☒

- מועדון פתוח לנוער
- ערב פתיחת חודש טבת
- לימוד לע"נ הרב אלישע לוינשטר

• פעילויות שכבתיות עם הרכזות

- שיחה עם רחלי יאנג לכבוד שבוע שילוב
- ניקיון המועדון נוער
- חזרות של הרכב הנוער לקראת ערב הרכבים של נוער בנימין שתתקיים בט"ו בשבט
- לימוד לי' בטבת
- שכבת י"א מחזירים את הסניפון השבועי

☒ **יישוב חשמונאים היקר**

אנו, נוער חשמונאים, בעז"ה נצא להתנדבות בשבוע הבא כחלק ממבצע דוגו - יוזמה לזכרו של דוגו לייטנר, ניצול שואה, שבחר לציין את ניצחונו האישי והלאומי באכילת פלאפל. חשוב לנו לתת באהבה ולתרום לעם ישראל, לשמח ולעשות טוב. עם זאת, פעילות כזו דורשת משאבים, ולכן נשמח מאוד לתרומות שיאפשרו לנו להוציא את זה לפועל. את הפלאפל נחלק לאנשים שנמצאים במאהל הגבורה בירושלים. פעילות זו נקדיש לזכרו של לביא גהסי הי"ד שלימד אותנו את ערך הנתינה והעשייה למען הזולת.

<https://payboxapp.page.link/hvGi8yu8dii4DEXc8>

תודה,

נוער חשמונאים

המדרשוקו לנוער חשמונאים חוזר!

מעוניינים לתרום את פינת הקפה
במדרשוקו השבועיים???

מוזמנים ליצור קשר עם רייצ'ל,
מנהלת תחום נוער,
בטלפון: 058-6900393.

ניתן להקדיש את התרומה לרפואת חולה, לעילוי נשמת
מישהו, או לכל סיבה אחרת.
לצד פינת הקפה נתלה שלט המציין את שם וסיבת
ההקדשה.

(תודה:)

ברכות

- מזל טוב לדוד וורד קליין להולדת הנכד, בן לאוריאל וטלי קליין.
- מזל טוב לאפרים וורדה וינברגר לחתונת הנכד מתניה וינברגר.
- מזל טוב לשרון וג'ף הוסדורף לחתונת הבת אילנית.
- מזל טוב לסנדי ולוי שולץ להולדת הנכדה, בת לנח ונעמה פרדמן-שולץ.
- מזל טוב לגיטית ואסף הירש לחתונת הבן נועם, ולסבים שרה וצבי ברנר.
- מזל טוב לנועה וולף לבת מצווה.
- מזל טוב לרב פלטי ואופירה גרנות ולצבי ונעמי גרוסמן לרגל אירוסיהן, איל גרנות עם הבת עליזה גרוסמן.
- מזל טוב לשמחה וסופי שלדן להולדת הנכד, בן למתן ושמיא מויאל.